Sc

[A-43] Seat No:__________ **No. of Printed Pages: 02**

Sardar Patel University

M. A. (Final) (External) Examination

Monday **Date:** 16/04/2018 **Time:**02.00 P.M. to 05.00 P.M.

Subject Code: SAN-505 **PAPER-V:** Uttararamcharitam: Bhavabhuti, Pancharatram: Bhasa, Ratnavali: Shree Harshavardhan

Total Marks: 100

પ્રશ્નઃ ૧ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણ શ્લોકોનો અનુવાદ કરોઃ (૧૨)

૧. अद्वैतं सुखदुःखयोरनुगतं सर्वास्ववस्थासु य-
द्विश्रामो हृदयस्य यत्र जरसा यस्मनन्नहार्यो रसः।
कालेनावरणत्ययात्परिणते यत्स्नेहसारे स्थितं
भद्रं तस्य सुमानुषस्य कथमप्येकं हि तत्प्राप्यते।।

२. तटस्थं नैराश्यादपि च कलुषं विप्रियवशा-
द्वियोगे दीर्घेऽस्मिञ्झटितिघटनास्तम्भितमिव।
प्रसन्नं सौजन्याद्दयितकरुणैर्गाढकरूणं
द्रवीभूतं प्रेम्णा तव हृदयमस्मिन्क्षण इव।।

३. शिशुर्वा शिष्या वा यदसि मम तत्तिष्ठतु तथा
विशुद्धिस्त्वोत्कर्षस्त्वयि तु मम भक्तिं द्रढयति।
शिशुत्वं स्त्रैणं वा भवतु ननु वन्द्यासि जगतां
गुणाः पूजास्थानं गुणिषु न च लिङ्गं न च वयः।।

४. विरोधो विश्रान्तः प्रसरति रसो निर्वृतिघन-
स्तदौद्धत्यं क्वापि व्रजति विनयः प्रह्वयति माम्।
झटित्यस्मिन्दृष्टे किमिति परवानस्मि यदि वा
महार्घस्तीर्थानामिव हि महतां कोऽप्यतिशयः।।

५. विना सीतादेव्या किमिव हि न दुःखं रघुपतेः
प्रियानाशे कृत्स्नं किल जगदरण्यं हि भवति।
स च स्नेहस्तावानयमपि वियोगो निरवधिः
किमेवं त्वं पृच्छस्यनधिगतरामायण इव।।

६. घोरं लोके विततमयशो या च वह्नौ विशुद्धि-
र्लङ्काद्वीपे कथमिव जनस्तामिह श्रद्दधातु।
इक्ष्वाकूणां कुलधनमिदं यत्समाराधनीयः
कृत्स्नो लोकस्तदि विषमे किं स वत्सः करोतु।।

પ્રશ્નઃ ૧ (બ) નીચેનામાંથી ગમે બે સસંદર્ભ સમજાવોઃ (૦૬)

१. संतापकारिणो बन्धुजनविप्रयोगा भवन्ति।
२. सत्सङ्गजानि निधनान्यपि तारयन्ति।
३. दिष्ट्या अपरिहीनराजधर्मः खलु स राजा।
४. हा हा दैव किमुत्पथेर्मम मनः पारिप्लवं धावति।

પ્રશ્નઃ ૨ ઉત્તરરામચરિતને આધારે ભવભૂતિની શૈલી વિશે નોંધ લખો (૨૨)

અથવા

પ્રશ્નઃ ૨ નીચેના વિશે સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો (૨૨)

૧. ચિત્રદર્શનપ્રસંગ
૨. કુમારવાક્યુદ્ધ

(પાન ઉલટાવો)

પ્રશ્ન: ૩ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે શ્લોકોનો અનુવાદ કરો: (૧૦)

१. औत्सुक्येन कृतत्वरा सहभुवा व्यावर्तमाना ह्रिया
तैस्तैर्बन्धुवधूजनस्य वचनैर्नीताभिमुख्यं पुनः।
द्रष्ट्वाग्रे वरमात्तसाध्वसरसा गौरी नवे सङ्गमे
संरोहत्पुलका हरेण हसता श्लिष्टा शिवायाऽस्तु वः।।

२. कण्ठे श्रीपुरुषोत्तमस्य समरे दृष्ट्वा मणिं शत्रुभि-
र्नष्टं मन्त्रबलाद्वसन्ति वसुधामूले भुजङ्ग हताः।
पूर्वं लक्ष्मणवीरवानरभटा ये मेघनादाहताः
पीत्वा तेऽपि महौषधेर्गुणनिधेर्गन्धं पुनर्जीविताः।।

३. अध्वानं नैकचक्रः प्रभवति भुवनभ्रान्तिदीर्घं विलंघ्य
प्रातः प्राप्तुं रथो मे पुनरिति मनसि न्यस्तचिन्तातिभारः।
सन्ध्यामृष्टावशिष्टस्वकरपरिकरस्पष्टहेमारपंक्ति
व्याकृष्यावस्थितोऽस्तक्षितिभृतिनयतीवैषदिक्चक्रमर्कः।।

४. प्राणाः परित्यजत काममदक्षिणं मां
रे दक्षिणा भवत मद्वचनं कुरुध्वम्।
शीघ्रं न यात यदि तन्मुषिताः स्थ नूनं
याता सुदूरमधुना गजगामिनी सा।।

પ્રશ્ન: ૩ (બ) રત્નાવલીના સાહિત્ય પ્રકાર વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો (૨૦)

અથવા

પ્રશ્ન: ૩ (બ) નીચેના વિશે સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો. (૨૦)

૧. મદનમહોત્સવપ્રસંગ
૨. ઐન્દ્રજાલિકપ્રસંગ

પ્રશ્ન: ૪ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક શ્લોકનો અનુવાદ કરો. (૦૫)

१. एष भो! दीप्तैकयूपा कनकमयभुजेवाभाति वसुधा
चैत्याग्निर्लौकिकाग्निं द्विज इव वृषलं पार्श्वे परिवृता।
नात्यर्थं प्लुष्टपृष्ठा हरितकुशतया वेदी परिवृता
प्राग्वंशं चैष धूमो गज इव नलिनीं फुल्लां प्रविशति।।

२. गाण्डिवेन मुहूर्तमाततगुणेनासीत् प्रतिस्पर्धितं
बाणानां परिवर्तनेष्वविशदा मिष्टिर्न मे संहता।
गोधास्थानगता न चास्ति पटुता स्थाने हृतं सौष्ठवं
स्त्रीभावाच्छिथिलीकृतः परिचयादात्मा तु पश्चात् स्मृतः।।

પ્રશ્ન: ૪ (બ) નીચેનાંમાંથી ગમે તે બે સસંદર્ભ સમજાવો. (૦૫)

१. हस्ते स्थिता मम गदा भवतश्च सर्वम्।
२. शरैश्छन्ना मार्गाः स्त्रवति धनुरुग्रां शरनदीम्।
३. अभिमन्यो! सुखमास्ते ते जननी।
४. सति च कुलविरोधे नापराध्यन्ति बालाः।

પ્રશ્ન: ૫ ભાસની મહાભારત પર આધારિત કૃતિઓની સમીક્ષા કરો (૨૦)

અથવા

પ્રશ્ન: ૫ પંચરાત્રનું આધારસ્થાન જણાવી તેમાં નાટ્યકારે કરેલા ફેરફારો વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો (૨૦)